

PROSVETNI DELAVEC

GLASILO ZDRUŽENJ PROSVETNIH DELAVCEV SLOVENIJE

Štev. 17

Ljubljana, 5. novembra 1952.

Leto III.

BORBENE POZDRAVE

slavni Komunistični partiji Jugoslavije in njenemu šestemu kongresu!

5 konference šolskih inspektorjev in načelnikov

Zdi se mi, da ne bi bilo pravilno, če bi šlo naše glasilo mimo konference, ki se je vršila v dneh 29. in 30. septembra ter 1. oktobra na Svetu za prosveto in kulturo LRS. Na konferenci so sodelovali vsi šolski inspektorji in načelniki oddelkov za prosveto in kulturo iz vse Slovenije. Obravnavala pa je vprašanja, o katerih se v naši javnosti že nekaj časa izredno mnogo razpravlja in za katere so poleg prosvetnih delavcev zainteresirani vsi naši delovni ljudje. Podobne konference nismo imeli v Sloveniji že nekaj let, zato tudi ni čudno, če se je nabrala kopica problemov, ki iz dneva v dan glasneje zahtevajo rešitev.

Vsi vemo, da se je v zadnjih letih mnogokaj izpremenilo v našem gospodarstvu, pa tudi v kulturnem in družbeno-političnem življenju. Naša pot v socializem gre svojo posebno pot naprej, na zunaj pa se izraža v decentralizaciji ljudske oblasti, v prevzemanju tovarn, podjetij itd. po delavskih svetih, v poglobljanju socialističnih odnosov med poedinci in družbo in v sami družbi, najbolj vidno pa v rasti in razvoju našega gospodarstva. Vsi ljudje imamo v vsem tem vsak svoj delež in svojo mesto — in pedagoški delavci lahko trdimo, da je naše mesto in delo družbeno izredno važno, ker je vzgoja mladih ljudi, bodočih socialističnih državljanov, v veliki meri odvisna od nas. Zato je seveda naša odgovornost napram družbi, t. j. naši ljudski skupnosti toliko večja in ne smemo se čutiti, če skupnost naše delo in naša prizadevanja spremlja in kritično ocenjuje ter na uspehe in neuspehe reagira mnogo bolj odločno, kakor se to zgodi na drugih področjih dela. Rezultat tega kritičnega ocenjevanja je n. pr. konkretno v tem, da ljudje ugotavljajo, da naša šola zaostaja za dogajanjem v našem gospodarskem in kulturnopolitičnem življenju. Zato je tudi naša dolžnost, da sami kritično premostimo svoje delo, ugotovimo napake in pomanjkljivosti ter najdemo naši šoli in svojemu pedagoško-vzgojnemu prizadevanju odgovarjajoče mesto v naši stvarnosti.

To je bil tudi osrednji problem referata, ki ga je podal minister tov. Kimovec-Ziga in ob katerem je zrastle cel niz konkretnih, živin vprašanj vse od problematike v naših predšolskih ustanovah preko težkega in zapletenega vprašanja o pouku in nižji šoli in ob osemletnega obveznega šolanja do poslovskega izobraževanja kmečke mladine. Sam referat je bil toliko življenjski in živ, da je izredno močno razgaljal konference, ki se je morala zato podaljšati od prvotno določenih dveh na tri dni. O čem se je diskutiralo in kakšni so bili zaključki? Prvi dan je večina časa potekala v razgovoru o organizaciji in delu naših občinskih ter okrajnih prosvetnih svetov in njihovih upravnih aparatov. Primeri iz številnih okrajev so pokazali, da sveti do neke mere vršijo svoje dolžnosti, niso pa še docela izpolnili svoje osnovne naloge, t. j. da k delu pritegnejo in v njem aktivizirajo široki krog ljudi, ki bi začutili potrebo in odgovornost za sodelovanje v samem svetu ali v posameznih odborih. Na samih oddelkih za prosveto in kulturo pa se je aparat zaradi nerazumevanja ali prevelike vneme pri krčenju administrativnega aparata tako temeljito in birokratsko odkril, da se je celotno poslovanje skoraj zavrla ali ponekod skoraj ustavilo. Tako je n. pr. ostal v Celju predsednik sveta sam za vse delo, ker sta obe uslužbenki na bol. dopustu, v Ljubljani pa morajo administrativne posle vršiti načelnik in inspektorji. To narekuje nujno okrepitev okrajnih prosvetnih oddelkov, zlasti še, ker bomo morali v bodoče zbrati več številčnih pokazateljev našega šolstva in voditi popolnejšo operativno evidenco kakor doslej, če bomo hoteli pravilno argumentirati potrebo in zahteve naših šol in ostalih prosvetnih ustanov. Tudi je bilo sklenjeno, da naj okrajni sveti stavijo predloge za šolske tajnike na večjih šolah, da bodo tako upravitelji lahko vršili svojo osnovno nalogo — pedagoškega vodje zavoda.

Razgovor o delu naših vrtcev, ki zajemajo precejšnje število predšolske mladine, je prikazal dokaj neugodno sliko o vsebinski vrednosti sedanjega dela v vrtcih, kjer imamo velik del vzgojnega osebja brez primerne izobrazbe, pa tudi brez izkustev, ker je vzgojiteljski kader sorazmerno zelo mlad. Stanje se bo verjetno močno popravilo, ko bomo dobili absolventke srednje vzgojiteljske šole, od katerih pa najbrž vsaj v začetku ne bomo smeli preveč zahtevati. Diskutanti so predlagali, da naj pedagoško vodstvo vrtcev prevzamejo šolski upravitelji, nadzorstvo pa vsak okraj za svoje delovno področje.

Zelo živahna je bila razprava o problemu nižje organiziranih šol, katerega najbrž do konca ne bomo mogli rešiti vse dotlej, dokler ne bomo povsod imeli možnosti poslati otroke s hribovskih in oddaljenih krajev v internate. Te bi v bodočnosti morala imeti najbližja večja šola, da bi tako zajeli vse otroke v popolno osnovno šolo. Uspešno so do neke mere rešili problem v Prekmurju, kjer obiskujejo otroci višje razrede osnovne šole na najbližji popolni šoli. Vendar se tako lahko reši problem na ravni in če so posamezne male šole malo oddaljene druga od druge. Drugačen pa je problem n. pr. v goriskem ali tolimskem okraju, kjer so terenske prilike izredno težavne. Vsekakor bomo stremeli za tem, da se bodo enooddelčne šole postopoma pretvarjale v dvooddelčne. Razen tega je bila sestavljena tudi posebna komisija, ki bo problematiko temeljito preštudirala, poiskala stik in predloge s terena in stavila konkretne predloge za čim boljše rešitev. Dobra osnova za delo ji bo lahko doseženi študijski material in ugotovitve tov. Savlija, ki se že dalj časa resno bavi z vprašanjem nižje organiziranega šolstva.

Najbolj pa je konference razgalilo vprašanje našega obveznega osemletnega šolanja, t. j. osnovne šole in nižje gimnazije. Sistem našega sedanjega obveznega šolanja je bil zgrajen po osvoboditvi in ima že vsa leta mnogo zagovornikov pa tudi nasprotnikov tako med pedagoškimi delavci, kakor tudi med delovnimi ljudmi, ki se zanimajo za šolo. Dosedanja praksa, pa tudi razvoj našega gospodarskega in kulturnega življenja v zadnjih letih problem oziroma vprašanje vedno bolj ostri in zahteva temeljitejša študija. Tu ne gre samo za sistem, temveč tudi za vsebino in kvaliteto dela v procesu osemletnega šolanja, ki mora biti v skladu z našo stvarnostjo in njen živni odraz. Ob tem se je razvila tudi diskusija o petem razredu in osnovni šoli. Večina je uvedbo petega razreda odklonila. Skoda le, da izhodišče za razgovor o petem razredu ni bilo v skladu z dejanskim stanjem na naših šolah. Je pa podčrtala potrebo po temeljitih študiju in reorganizaciji vsebine in oblike obveznega osemletnega šolanja. Predvsem se pa bomo morali zediniti ali naj bo osemletno šolanje ena organsko zlit celota, ali ga naj razdelimo tako, da se bo drugi del, t. j. nižja gimnazija organsko zlitela v celoto z višjo gimnazijo. Razen tega tudi vsi pedagoški delavci iz dneva v dan močneje čutimo, da sedanji učni načrti za dobo osemletnega obveznega šolanja ne ustrezajo v celoti našim potrebam in stvarnosti. Zato bo potrebno, da bomo izvedli nekatere korekture in si tako ustvarili šole, ki bodo v resnici naše in ki bodo vzgajale mladino s perspektivo, da bo ta mladina čez nekaj let nadaljevala našo pot in naša prizadevanja v graditvi in poglobljanju socializma. Sestavljena je bila komisija, ki bo morala poleg drugega tudi dobro spoznati oblike in vsebino dela v osemletnih šolah oziroma osnovnih šolah in nižjih gimnazijah v vseh naših republikah, kakor tudi v inozemstvu, kjer so ponekod dobro razumeli ne samo potrebe, temveč tudi pogoje in stopnjo svojega gospodarskega in kulturno-političnega nivoja, kateremu mora služiti obvezno osnovno izobraževanje mladine. In prav spoznavanje tega njihovega razumevanja bo lahko nam v pomoč, da bo-

mo tudi mi ustvarili šolo, ki bo v skladu s časom in našimi potrebami.

O moralni in družbeni vzgoji, katero letos uvajamo v šole, razpravljajo menda res povsod. To je pokazala tudi diskusija. Verjetno bo tudi ta novi predmet delal učiteljem v šoli letos in prihodnje šolsko leto največ skrbi in preglavic, ker si ga bomo morali vsebinsko in metodično dokončno izoblikovati sami. Saj za delo v urah moralne in družbene vzgoje, ki jo uvajamo, nimamo še nobenih izkustev, niti zbranega materiala. Vendar pa lahko rečemo, da imamo prav mi, ki smo se skozi stoletja morali boriti za svobodo in pogosto tudi za napredek lastnih ljudi in vsega naprednega človeštva proti nazadnjaškim silam in nabrali v svoji zgodovini dovolj materiala za ta pouk. Posebna naloga učitelstva v tem predmetu bo, da bo nudilo mladini vse bogastvo in lepoto iz zakladnice vsega naprednega človeštva in jo ob tem vzgajalo v značajne in poštene državljane in člane socialistične ljudske skupnosti. Ta naš namen pa je seveda razumljiva spotika vsem reakcionarnim elementom, ki so prej hujskali ljudi, češ, da smo z odpravo verouka iz šol vzeli mladini in staršem nekaj silno važnega, sedaj pa skušajo zakriti in po možnosti tudi diskreditirati moralno in družbeno vzgojo, ki jo uvajamo, ker čutijo, da z njo damo mladini in staršem nekaj, kar je neprimerno boljše, kakor je kdaj koli lahko dajala lažna moralna katoške cerkve.

Dalj časa se je konference zadržala tudi ob razgovoru o telesni vzgoji mladine v naših šolah. Za ta predmet, kakor tudi za ostale »veščine« velja še mnogokje, da pač ni enakovreden ostalim predmetom in je praktično še telesna vzgoja na mnogih šolah zanemarjena. Deloma je vzrok za to tudi v preslabi usposobljenosti mlajšega učnega kadra za poučevanje telesne vzgoje, ne smemo pa tudi podcenjevati dejstva, da večina naših šol na podeželju pa tudi v mestih nima niti telovadnice, niti najosnovnejših telovadnih rekvizitov za uspešno in sistematično delo. Vendar prirodo imamo na razpolago vsi in to našo najlepšo telovadnico tudi zanemarjamo in se je poslužujemo mnogo premalo. Zato

MARIBORSKI PROFESORJI SO AGILNI!

Iz poročila predsednika tov. Košarja na občnem zboru DPPU v Mariboru

Društvo je pri svojem delu izhajalo predvsem iz globokega prepričanja, da mora posvetiti vse svoje sile utrditvi socialistične družbene reda in utrditvi marksizma kot njegove ideologije. Če naj bodo prosvetni delavci »nosilci socialistične misli in konstruktivni tvorci socializma« (kar je po znanih besedah maršala Tita njihova glavna naloga), potem mora biti njihovo delo usklajeno z dejavnostjo in naporji vsega ljudstva; borba za socialistično šolo in za izgraditev nove družbe ni samo naloga Partije, Fronte in drugih množičnih organizacij, marveč predvsem prosvetnih delavcev samih in njihovih društev. Zato je društvo poskušalo po svojih močeh pomagati pri utrjevanju socialistične šole, tako da bi le-ta zagotavljala enotnost umske, telesne, moralne in politične vzgoje. Skrbelo je nadalje (neposredno in posredno preko strokovnih in drugih društev) za poglobljanje in izpopolnjevanje strokovne, pedagoške in ideološke izobrazbe svojega članstva. Zavedalo se je, da lahko v duhu etičnih načel, ki izhajajo iz naše družbene stvarnosti, z uspehom oblikuje mladega človeka samo tisti vzgojitelj, ki je v obdobju borbe med starim in novim, v obdobju graditve novega družbenega reda iskreno predan načelom in težnjam ljudske revolucije, hkrati pa oborožen s teorijo znanstvenega materializma, temeljito seznanjen s svojo stroko, široko izobražen in visoko kulturn. Samo tak vzgojitelj je lahko aktiven bорец proti vsem družbenim nazorom, ki so se prežvele, ki pa se od časa do časa tu in tam (tudi pri nas v Mariboru) manifestirajo v tej ali oni obliki in ogrožajo normalno vzgojo mladih rodov.

to bodo posamezni okraji organizirali posebne tečaje za telesno vzgojo, ki bodo po možnosti že v tem šolskem letu zajeli vse mlajše učitelstvo in ga usposobili za delo na tem področju.

Poleg teh vprašanj so bila pretresena vprašanja posebnega šolstva, delo in problematika strokovnega šolstva ter nazadnje kadrovska vprašanja, katere so pogosto tako zapletena, da ovirajo redno in uspešno delovanje, saj nam n. pr. po razmestitvi vseh letošnjih absolventov učiteljskih in tečajnikov manjka še vedno samo na osnovnih šolah okoli 500 učiteljev, kar čutijo najbolj šole na podeželju. Snovi je bilo mnogo — še preveč, da bi jo lahko do kraja izčrpali v treh dneh. Zato konference drugih vprašanj, ki so izredno važna kot n. pr. samega pouka, učbenikov etc. sploh ni mogla obravnavati, ampak jih je nakazala kot predmet naslednjih razprav.

Zdi se mi pa, da prav ob tej konferenci, moramo učitelji kot člani Društva učiteljev, izvleči nekaj ugotovitev. Nikakor ni pravilno, da Zdrženji učiteljev in profesorjev na konferenco nista bili povabljeni. Še manj pa se mi zdi pravilno, da so naša društva prav o teh vprašanjih, o katerih se je razpravljalo na konferenci, obravnavala doslej mnogo premalo. Izjave nekaterih tovarišev so naravnost izzvenele tako, da okrajna društva ne obravnavajo perečih pedagoških problemov svojih okrajev, niti ne čutijo potrebe in dolžnosti, da bi aktivno posegla v prosvetno in personalno politiko ter poiskala stika s Svetom za prosveto zaradi skupnega reševanja problemov. Še vedno imamo primere, ko zastopniki naših društev v Svetu za prosveto, v raznih odborih ali pri disciplinskih sodiščih svojih dolžnosti ne vzamejo resno, ker so pač prevzeli funkcijo brez dovolj čute odgovornosti. Vsekakor ni v duhu demokratizacije našega celotnega življenja, če bodo ob reševanju pedagoško-političnih problemov stala naša društva ob strani, niti ne bo problematika reševana uspešno, če jo bo skušal kateri koli forum reševati brez pomoči ali mimo učiteljskih društev, ker naporji ljudi, ki se borijo in delajo pri njenem reševanju v tem primeru ne bi imeli tiste široke podpore vsega terena, ki je garancija za uspeh.

V. C.

Da pri svojem delu društvo ni smelo pozabiti na družino, ni treba posebej poudarjati, saj je vpliv družine, ki je v mnogih primerih obremenjena z malomeščanskimi predsodki vseh mogočih odtenkov, na učence zelo močan. Pri pobijanju tega negativnega vpliva na mladino je potrebno tesno sodelovanje šole in društva z mladinsko organizacijo. s starši, z množičnimi organizacijami in ne nazadnje z našimi društvimi: Pedagoškim, Društvom prijateljev mladine itd.

Važna je tudi naloga, ki jo imajo prosvetni delavci pri oblikovanju socialistične zavesti naših delovnih ljudi. Ker se materialna baza pri nas hitreje razvija kakor zavest množice, je treba z vsemi silami pomagati pri splošnem izobraževanju in kulturnem dvigavanju našega delavca, delovnega kmeta in zadržanika. Tu se odpira našemu članstvu široko področje dela.

Končno je društvo po svojih močeh poskušalo skrbeti za pravilno reševanje materialnih in drugih vprašanj svojih članov.

To bi bile v glavnem smernice, katerih se je društvo držalo pri svojem delu. Odbor je na svojih sejah o teh nalogah obširno razpravljal in se zedinil za takle način dela: **Nacionalna vprašanja se naj razpravljajo ob kvalitetnih predavanjih na skupnih članskih sestankih, po potrebi hkrati s člani Društva učiteljev. Za strokovno poglobljanje in izpopolnjevanje članstva naj skrbе strokovnoznanstvena društva, s katerimi bo Društvo profesorjev v stalnem stiku. Skrb za pedagoško in metodično izobrazbo članstva imej Pedagoško društvo. Aktualna šolska in politična vprašanja pa se naj obravnavajo na skupinskih sestankih (po posameznih šolah), kjer se v manjšem krogu neposredna diskusija in konkretizacija problemov mnogo bolj razvija kakor na skupnih sestankih vsega članstva.**

(Nadalj. na 2. str.)

DELO GRUPE V ŠENTVIDU PRI LJUBLJANI

Naša grupa v Šentvidu šteje 10 članov, in se redno mesečno sestaja. Na teh sestankih obravnavamo izključno svoje družbene zadeve. Tako smo se na prvem našem sestanku v mesecu septembru pogovorili tudi o tem, kaj si bomo zadali za nalogo v čast VI. kongresa naše KP.

Naloge smo razdelili na skupine in to naloge v zvezi z notranjim delom grupe — predvsem v idejem dvigu našega članstva. Tako je bilo določeno, da bo na prihodnjem sestanku referat in diskusija o temi: »Podoba socialističnega človeka«. — Ta referat je že bil. Obvezali smo se tudi, da se bomo korporativno udeležili predavanj v klubu. In res, razen dveh tovarišic, ki sta bili bolni, smo se vsi udeležili zadnjega predavanja ministra tov. dr. Potrča. Skupno smo šli na razstavo »Ljubljana v borbi« in tam odkrili marksikaj novega, česar se nismo vedeli in kar nam bo prav prišlo pri pouku. Poleg tega smo obujali spomine na težke čase, ki so jih mnogi prebili v Ljubljani, drugi pa drugod. Sklenili smo, da bomo še bolj intenzivno otrokom prikazali grozodejstva fašizma in veliko junastvo naših borcev za svobodo in socializem.

Tudi pisali bomo v dnevno časopisje, v Pionirski list in Prosvetnega delavca. Del tega smo že izpolnili. V šoli bomo okrasili hodnike in razrede s parolami in slikami.

Nadalje smo si zadali naloge v zvezi z našim pionirskim odredom. Gledali bomo na to, da bodo vsi krožki redno delovali in da bomo do kongresa skupno s pionirji uredili pionirsko sobo. S pionirskim vrtnarskim krožkom bomo posadili nekaj sadnih dreves in ostala mladla drevesa pripravili za prezimovanje. Na terenu bomo iniciativnemu odboru »Društva prijateljev mladine« pomagali zbirati člane, tako da bomo lahko čimprej imeli ustanovni občni zbor. Vsi bomo pristopili v novo ustanovljeno kulturno-prosvetno društvo »Svoboda«.

Zavedamo se, da naše naloge s tem še niso izčrpane, vendar bomo v čast VI. kongresa naše Partije to izvršili in s tem tudi mi doprinesli svoj delež k uspehom naše Partije, voditeljice naše skupnosti.

O pomenu učnih knjig za pedagoško skupino

Načelo demokratičnosti našega šolskega sestava je nujno terjalo rast šolstva v širino; saj vemo, kako je bila pred osvoboditvijo redka mreža osnovnih, splošnoizobraževalnih srednjih in strokovnih šol. Čeprav se nismo zamašili vseh vrzeli v tem pogledu, vendar upravičeno poudarjamo, da bo treba v bodoče vsak dan bolj skrbeti za kvalitativno rast našega šolstva, ker to terja od nas sodobni družbeni razvoj. Prav gotovo je treba čimprej dvigniti kvaliteto naših učiteljskih, če hočemo, da nam bodo dajala ustrezen naraščaj. K dosegu tega smotra pa mora mnogo doprinesti na učiteljskih pedagoška skupina predmetov.

Pri pouku te skupine so praktiki našli prva leta po osvoboditvi na učiteljskih na velike težave: učenci so imeli zaradi nerednega šolanja med vojno slabo podlago iz splošno izobraževalnih predmetov; bilo so za dojemanje premladi; preglednice jim je delala terminologija, ker ne znajo klasičnih jezikov; učni načrti so bili dokaj zahtevni; najhuje pa je bilo to, ker nimamo za to skupino dobrih učbenikov. V mnogočemu gre vedno na bolje, le glede učnih knjig se nismo premaknili z mrtve točke, čeprav smo že velikokrat ugotavljali to pomanjkljivost pri Pedagoškem društvu, na sindikalnih sestankih in drugod.

Zanimivo je, da tudi pred vojno v tem pogledu nismo bili na boljšem, saj z dr. Bezjakom, dr. Ozvaldom, dr. Vebrom že izčrpano seznam avtorjev za to vrsto knjig. Seveda nam ti učbeniki danes sploh ne morejo služiti, ker so pisani na idealistični osnovi.

Že večkrat smo govorili in delali načrte o tem, da je treba čimprej ustvariti ustrezajočo slovensko pedagoško terminologijo, pa še do poskusa nismo prišli.

Po osvoboditvi smo dobili v slovenskem prevodu le Kornilovo Psihologijo, štiri samostojne zvezke dr. Schmidtove Pedagogike, Čopičevo Pisanje, z Metodiko pevskega pouka pa smo že pri kraju. V hrvaškem prevodu so izšle: Psihologija Tjeplova ter tretja, predelana izdaja Psihologije Kornilova, Tjeplova, Smirnova.

Pedagoško-književni zbor v Zagrebu je izdal L. 1951 Opčo pedagogiko in I. del metodike osnovnošolskih predmetov, letošnjega junija pa je izšel drugi del. Napovedujejo pa tudi izdajo psihologije in logike. Tudi skripta za zgodovino pedagogike staneš v hrvaščini tu pa tam. Profesor dobi seveda še marsikateri drugi vir, dijaki pa nimajo res ničesar; saj ne znajo toliko srbohrvaščine, da bi jim bila ta literatura užitek.

Ne glede na to, da se Psihologija Kornilova že težko dobi, je poleg tega pisana precej »katekizemska«. Ker je prevedena iz ruščine, je jezik dostikrat težak, nima kakih posebno posrečenih primerov, ki so nujno potrebni za razumevanje psiholoških pojmov. Po tolikem času bi nam že solidna ocena prevoda nekaj koristila. (V Srbiji knjiga ni več odobrena kot učbenik! Op. uredn.)

Psihologija Tjeplova je v marsikaterem pogledu boljša, Psihologija omenjenih treh avtorjev pa ima obdelana le nekatera poglavja boljše kot Tjeplov. (Na srbskih učiteljskih tudi ti knjigi letos nista več v rabi. Op. uredn.)

Tudi dobra ocena Opče pedagogike (Pedagoško-književni zbor, Za-

greb 1951) bi bila potrebna, ker so nekatera poglavja iz obče pedagogike nepotrebno razvečena, se pogosto ponavljajo iste misli malo drugače formulirane. Dobro bi bilo, čimprej oceniti tudi I. in II. del Metodike (Pedagoško-književni zbor, Zagreb 1952) ker bi po ocenah marsikateri predavatelj, ki se poslužuje teh virov, lahko plodneje krojil snov.

Tudi z logiko je križ: nakateri si pomagajo z ruskimi avtorji (Asmus, Strogovič), drugi vsaj deloma upoštevajo Markovića (Dr. Blagoje Marković: Logika, II. izdanje, Beograd 1926), pregledujejo Ozvalda in razne druge tuje viro.

Razumljivo je, da pouk teh predmetov nujno trpi. Učni načrti so precej zahtevni, razredi navadno močni, odpadajo učne ure iz teh ali onih razlogov itd., pa ne gre, kot bi bilo potrebno. Dostikrat se je treba z učenci temeljito razgovoriti, osvetljevati ta ali oni problem z zgledi iz sodobnega življenja in literature, pa mine ura, kot bi trenil. Pri večini teh predmetov pa ne gre le za to, da učenec snov doume, ampak jo mora res tudi notranje doživeti, jo asimilirati, poleg tega pa jo mora znati seveda tudi obnoviti, saj so to maturitetni predmeti. Če hoče torej snov podajati tako, da bi učenec ob njej spoznal sebe, svoje mesto v prirodi in družbi, da bi spoznal otrokovo duševnost in zaslu-til bistvo učnega procesa, spoznal napreden in nazadnjaške ideje pedagoške teorije in prakse in bi se ob naprednih idejah oplajal, med razlago ne more pisati. Če pa piše, so pa zapiski posebno v nižjih razredih jezikovno, pa tudi vsebinsko včasih čudoviti. Največkrat ne kaže drugega kot snov zgoščeno diktirati. Kje vzeti čas?

Marsikateri bo dejal: »Napravi skripta!« Res je to še najboljši izhod. Ne smemo pa pozabiti na to, da se jih težko razmnoži v več izvodih, so vedno manj pregledna kot

MARIBORSKI PROSVETNI IN KULTURNI DELAVCI IMAJO SVOJ KLUB

Dolgotrajne priprave za ustanovitev kluba prosvetnih delavcev v Mariboru so se zaključile v soboto 25. oktobra s svečano otvoritvijo. Prisostvovali so ji: tov. minister Ziga Kimovec za Svet za prosveto in kulturo vlade LRS, sekretar MK KPS Maribor tov. Vlado Majhen, predsednik občine mesta Maribor tov. Miloš Ledinek, zastopnik republiških odborov prosvetnih delavcev Slovenije tov. Vedernjak Marija, zastopniki svetov pri MLO Maribor, direktorji večjih mariborskih podjetij, predstavniki kulturnih ustanov, direktorji gimnazij, upravitelji šol in po en zastopnik iz vseh šolskih kolektivov ter zastopniki pedagoškega društva.

Navzoče je pozdravila tov. Humek Draga, direktor učiteljskega in glavni organizator vsega dela za ustanovitev kluba.

Club je otvoril tov. Vlado Majhen, sekretar MK KPS, ter izrekel priznanje kulturnim in prosvetnim delavcem Maribora, ki so si znali pridobiti naklonjenost delavskega razreda zaradi požrtvovalnega dela tako pri izobraževanju mladine v šoli kakor tudi delavcev v raznih izobraževalnih ustanovah in društvih. Zelel je uspeh kluba, ki naj smatra za svojo glavno nalogo pomoč pri nenehnem študiju družbe-

učbeniki, manj trpežna, poleg tega pa je precej verjetno, da ta skripta kljub učnemu načrtu ne bodo nikoli enotna za vso Slovenijo. Upoštevati pa moramo, da bi učbenik psihologije in logike krvavo potrebovali tudi dijaki višjih gimnazij, kjer pogostokrat poučuje poleg vsega te predmete tudi nestrokovnjak. Z učbeniki bi seveda ustregli tudi učiteljskim in proforskim pripravnikom, ko se pripravljajo za praktične izpite; prav gotovo pa bi tudi vsi napredni učitelji pridno segali po njih, posebno po metodikah.

Mnogokrat slišimo mnenje, da nimamo strokovnjakov, ki bi te učbenike pisali, da so preobremenjeni z drugim delom, da so to delikatna vprašanja itd. Prepričan sem, da strokovnjake imamo, ker so mnogi v letih po osvoboditvi, pa nekateri tudi že preje, skrbno preučili vso dosegljivo literaturo in jo kritično pretresli. Verjamem pa, da so ti strokovnjaki obremenjeni z delom povsod. Če pa stehatimo, ali bi bila večja vrednost njihovega dela v tem, da bi pisali učbenike ali pa kaj drugega, bi se tehnika gotovo naglila na stran pisanja učbenikov.

Razumljivo je, da ti učbeniki v začetku ne bodo popolni, prav gotovo pa boljši, kot so skripta posameznikov. Če res ne more en sam strokovnjak napisati psihologije, logike itd., pa naj bi jih pisalo učbenik več pod enotnim vidikom.

Dela ne kaže več odlašati, če nečemo leto za letom tožiti, da maturanti malo znajo, da znanje ni pogojeno, se ne znajo stroki primer- no izražati itd. Ob takih prilikah letijo navadno tudi očitki na predavatelje, češ da bo treba najti novo metodo in podobno.

Vedeti moramo, da snov razume- ti ne pomeni še snov znati. Za znanje je res potrebna solidna razlaga in pošteno preverjanje, prav tako pa tudi dober učbenik.

Te vrstice naj bi bile namenjene Svetu za prosveto in kulturo, da bi o potrebi učbenikov razmišljal in Pedagoškemu društvu, da bi z akcijo začelo in jo čimprej izvedlo.

Prof. Ak.

Iz društvenega življenja

Občni zbori učiteljskih društev

Nekako krepkeje in bolj smelo so letos naša društva zagrabila za pravo in izvedbo svojih občnih zborov. Nekako z večjo dobro voljo in večjim optimizmom so dajala račun o svojem dosedanem delu in si pripravljala naloge za svoje bodoče delo. Lahko rečemo, da je vse dosedanje občne zборе prevečala želja, da bi si našli obliko dela, zbudili pri članstvu zainteresiranost za društvo in društveno življenje, zaostri- li vprašanje lika prosvetnega delavca in mu nakazali mesto, ki mu pripada in ki ga mora zavzemati v naši družbi.

Le nekaj društev je, ki svojih občnih zborov še niso imela. Potrebno je, da tudi ta pohitijo, spravijo v red svoje organizacije in začnejo z delom.

Občni zbor v Kranju je bil delno skupaj z občnim zborom društva profesorjev. Referat »O organizaciji svetov« je imel tov. Bavdek. Sama diskusija je podčrtala delo, ki ga mora vsi učitelj na vasi s posebnim poudarkom na delu v raznih tečajih. Iz poročil je bilo razvidno, da je društvo v preteklem letu delalo, kljub precejšnjim organizacijskim težavam. Težišče dela je bilo na grupah po terenu. Pripomniti pa le moramo, da je bila diskusija premalo sproščena, da ima glavno za- slugo za to, da je tekla, dosednji predsednik društva tov. Kokalj. Novi odbor je pomlajen, v njem pa so tudi starejši društveni delavci. Dajati bo moral mnogo pobude za vsestransko delo svojih članov. Nekaj, na kar ne sme pozabiti novi odbor, pa je prav gotovo zares dobra po- vezava z okrajnimi, političnimi in oblastvenimi forumi.

V Črnomlju so naš občni zbor obiskali učitelji iz Karlovca in Karlovca-okolice. Tudi oni so imeli v Črnomlju svoj občni zbor. Skupno zborovanje in družabni večer sta pokazala koristnost takih obiskov. Našla se je cela vrsta skupnih problemov.

Diskusija je v glavnem nakazo- vala potrebo po samostojnem delu skupin na terenu: tega je do sedaj bilo premalo. Društvo bo moralo v bodoče posvetiti vso pažnjo proučevanju družbene problematike, bolj krepko se bo moralo vključiti v delo in življenje svojega okraja. Novi, pomlajeni odbor se mora resno baviti z osamosvojitvijo društva, ki bo le tako — ob tesni povezavi z vsemi forumi — zavzelo tisto mesto, ki ga zavzemati mora. Vse hvale je vredno to, da so ustanovili svoj pevski zbor in dramsko skupino.

Okraj Murska Sobota bo imel dve društvu: v Murski Soboti in Dol. Lendavi. — Ob zelo lepi udeležbi je dajal občni zbor v Murski Soboti vtis, da je društvo delalo predvsem na polju ljudske prosvete in lastnega ideološkega dviga. V ti dve področji so člani vlagali dovolj truda in naporov. Društvo je kompaktno, med člani vlada lepo tovarštvo. Povedati pa je le treba, da občni zbor ni bil dovolj sproščen in debatni in da člani niso povedali vsega o svojih uspehih in težavah. Čas bo že, da se bodo naši člani oglašali bolj svobodno, smelo in brez predsodkov. — Delovni načrt, oz. primerne sklepe bo novi odbor moral čimprej posre- dovati svojim članom. Občni zbor namreč tega ni opravil. — Naj do- dam še to, da je Murska Sobota med okraji, ki še ne izplačujejo vaških dodatkov. Nujno in koristno bo, če društvo to vprašanje zaostri.

V Dol. Lendavi je plodna disku- sija razbistrila vprašani bega učiteljev iz okraja ter reorganizacije šol. Pomanjkanje stanovanj, prehra- na, neredno izplačevanje prejemkov, mešano ozemlje ter premajhna po- moč vodilnih forumov, so vzroki, da učitelji, predvsem mlajši, neradi službujejo v tem okraju. Zdi se, da je rešitev tega problema tudi ena od osnovnih nalog društva v bodoče. S kadri, posebno mlajšimi, ki pride- jo v okraj, je treba intenzivneje de- lati, dajati več pomoči, predvsem pa temeljito urediti materialno vpraša- nje. Do sedaj prilično šibka povezava društva z okrajnimi forumi se mora utrditi. Resno je tudi vprašanje stro- kovne in ideološke vzgoje. Izredno nizko število naročnikov na naš pe- dagoški tisk kaže, da se je temu po- svečalo premalo pažnje. Odbor in članstvo imata pred seboj dovolj nalog, ki se morajo rešiti le z načr- nim in sistematičnim delom.

Ljutomer in Radgona bosta imela eno društvo. Delo društva Ljutomer je bilo doslej eno najboljših v Slo- veniji. To velja za samo organizacijo društva kakor tudi za samo delo, ki so ga pod vodstvom odbora vršili člani. Zdi pa se, da le ni vse tako, kot bi moralo biti. Neurejeni odnosi med Svetom in Društvom nujno za- htevajo jasne, odkrite in tovarške poravnave in razjasnitve. Le tako bo delo res »teklo« in ne bodo po- trebne nasilne operacije, ki pušajo vtis diktata. Novi odbor bo moral skrbeti za najboljše odnose z vsemi okrajnimi forumi, istočasno pa tudi za to, da društvo ne bo le transmi- sija pri izvrševanju akcij, ampak sa- mostojen delovni organizem. Potem bodo članski sestanki in zbori spro- ščeni in polni zdrave vsebine. Tudi demokratičnosti pri postavljanju od- borov bo treba posvetiti več pažnje. Ko dajemo staremu odboru s tov. Belecem na čelu polno priznanje za uspešno in požrtvovalno delo, želimo novemu odboru še več uspehov.

Približno isti problemi so tudi v okraju Ptuj. Nerazgibana in precej enostranska diskusija opozarja na pomanjkljivost v dosedanem delu. Napačno bi bilo reči, da odbor in člani niso delali. Vendar je treba, da o tem delu ljudje na občnem zboru tudi spregovorijo, ugotovijo napake in pomanjkljivosti ter kri- tično ocenijo svoje uspehe. Istočasno pa povedo, kako si zamišljajo poglo- bitev svojega dela. Tega pa je v Ptujju manjkalo. Pa še ta nedober vtis je dal občni zbor: Močno pove- zovanje društvene in oblastvene lini- je tam, kjer ni umestno. Novi odbor bo moral tako in podobna osnovna vprašanja razčistiti in stremeti za tem, da bodo člani le prišli do spo- znanja, da imajo društvo, učiteljsko društvo.

Okraj Tolmin. Na treh občnih zborih (Idrija, Tolmin in Kobarid) so se zedinili, da bodo imeli okrajno društvo v Tolminu, v Kobaridu in Idriji pa podobnora z grupami. Mo- goče je to najtežavnejši okraj v naši republiki. Vsi trije občni zbori pa so pokazali lepo perspektivo. V dis- kusiji je članstvo pokazalo mnogo dobre volje za delo v šoli in izven nje. Urediti pa bo seveda treba vprašanje zaostale članarine, tiska, urediti in utrditi odnose z okrajnimi forumi in malo bolj ob blizu pogle- dati tiste tovarše, ki ne čutijo po- trebe in dolžnosti biti član učiteljskega društva. Na tako obširnem te- renu bodo morali vsi odbori vzeti iniciativo krepko v svoje roke.

(Nadalj. na 4. str.)

Mednarodno posvetovanje na Sonnenbergu

Sredi nemškega Harza med go- zdovi in senozi, ob križpotju asfal- tiranih cest je postavila DGEW svoj Studententlandheim, preprosto planinsko kočjo, ki gre vendar vanjo nekaj desetnih ljudi. Tu je bilo od 4.—13. septembra letošnjega leta že 14. mednarodno posvetovanje pe- dagoških delavcev. Poleg evropske zvezne zastave so na jamborih pred kočjo vihrale nemška, francoska, danska, avstrijska in tudi jugoslo- vanska. Poleg izbranih nemških učiteljev, večinoma socialistov, so prišli v velikem številu Francozi, to se pravi, nekaj se jih je celo pripeljalo v lastnih avtomobilih. S svojo šte- vilnostjo in tudi močjo — imeli so s seboj predsednico Mednarodne fe- deracije prosvetnih delavcev Mlle. Marie-Louise Cavalier in sekretar- ja Mr. Emile Houbourgierja — so dajali ton vsebini dela in tudi dis- kusiji. Dancsev je bilo pet, Avstrija- ca dva, Jugoslovani eden.

Samota kot nalašč za razgovore, le da ni bilo vreme nič sončno, tem- več dokaj deževno in so se daljši sprehodi navadno končali s pospe- šenim korakom ali pa s postajanjem pod drevjem. Nekoliko nam je to nadoknadilo nekaj daljših avtomobilskih izletov, tako celodnevni po Harzu, popoldanski v mesto Goslar ter zadnji celodnevni v mesto Braun- schweig. Drugače je bilo organizi- rano vse z nemško natančnostjo. Popoldnevi so bili prosti za razgo- vore, tudi jutraj so pričenjali do- kaj pozno, zajtrk je bil na primer šele ob devetih.

Jedro dela je bilo na Sonnenber- gu samem. Na dnevnem redu je bi-

la vrsta kratkih referatov, pravza- prav poročil, vse bolj za uvod v dis- kusijo. Mi smo vajeni ostrejših dis- kusij, tu je bilo dokaz obzirnosti do tujcev, do drugih narodov. Pri- vatni razgovori so bili neposrednejši in so šli globlje do dna stvarim.

O pravih pedagoških vprašanjih nismo razpravljali. Verjetno je prav prihod mednarodnih sindikal- nih funkcionarjev spremenil vsebi- no dela, da so vso težo postavili prav na mednarodne zveze, takov na vprašanje Mednarodne federacije prosvetnih delavcev, na organizacijo sindikalnega življenja v posameznih državah, na razvoj sindikalnega gi- banja, na gibanja za mir, na med- narodno sodelovanje in podobno in le deloma so našla čas tudi druga, dokaj zanimiva vprašanja, ki se jim danes ni mogoče izogniti.

Eno izmed glavnih vprašanj, ki se je ponavljalo neprestano ob vseh drugih, je bila nemška demokracija, kako se razvija, kakšne perspektive ima in kako je močna. Uvodno pre- davanje o tem je imel župan iz Braunschweiga, učitelj po poklicu, socialist, obenem podpornik takih sestankov na Sonnenbergu. Iz nje- govega referata ter iz diskusije o njem je bilo razvidno, s kakšnimi težavami se danes bori Zap. Nem- čija. Posebno Francozi so spreml- jali to predavanje z veliko pozor- nostjo, saj so posamezni diskutanti prikazovali stvari iz svoje okolice docela realistično brez olepšavanja. Kot značilnost so navajali, da že drugič raste nemška demokracija ne iz lastnih sil, temveč iz vojaškega zloma, ki so ga povzročile tuje vo-

jaške sile. Ta vojaški poraz ima to pot še druge posledice: 8 milijonov beguncev in okoli 10 milijonov slabo vzdrževanih ljudi. Ti so pod Hitler- jem živeli boljše. Kjer živijo, tvo- rijo jedro neofašizma, v njihovih mestih odmevajo stare hitlerjanske pesmi. Komunizem ni uspel s kako pomembnejšo zmago. K temu pride še vedno tesnejša povezavnost nem- ških in ameriških kapitalističnih krogov s klerikalnimi skupinami.

Kapitalizem narašča, še nikoli se ni s tako naglico gradila industrija, še nikoli ni bilo videti toliko naj- elegantnejših avtomobilov. Industri- ja se krepki pod krinko, da je treba delati za plačevanje dolgov. Veča se brezposelnost. Manjka okoli 3 mi- lionov stanovanj, dasi so jih že zgra- dili blizu 1 milijon. Manjka okoli 50.000 šolskih prostorov. Razdejanje v družinah je ogromno. Cenijo, da okoli 240.000 otrok živi brez staršev, 1.200.000 je enostranskih sirot, veči- noma brez očeta, 400.000 otrok ima brezposelne starše, 200.000 jih je brez stanovanj, za okoli 80.000 pa cenijo brezprizorne. Ne boje se, da bi te nezadovoljne množice šle v komunizem, preveliko je nasprot- stvo do Sovjetske zveze, pač pa jih je strah novega fašizma. Računajo, da se bodo pri prihodnjih volitvah okrepile desničarske skupine, dasi še ni govora o tem, da bi mislili na kako veliko zmago. Zanimiva je bi- la diskusija o tem, kako je prišlo do nemškega fašizma, kjer so Nemci popolnoma resno dolžili Francoze, da so oni krivi Hitlerjevih uspehov, ker so v Versailles tako potlačili Nemčijo... Dolga diskusija se je razvila o tem, kaj naj Nemci na- pravijo, kako je pravzaprav s to de-

mokracijo, ali jo je mogoče učiti, ali ne. Nemški delegati so izražali ne- kak obup, češ da je v porušenihih mestih, kjer živijo ljudje v kletih, zelo težko govoriti o demokraciji. Posebno zato, ker je zapadna demo- kracija s svojim bombardiranjem povzročila te ruševine. Francozi so govorili vzpodbujajoče, optimistično, morda celo z nekim prikritim stra- hom.

Ni pa bilo mogoče še do tiste prave iskrenosti. Zdi se, da je med narodi še preveč neporavnanih rač- unov, da so se stvari, ki precej bo- lijo. Pri načelnih stvareh je bilo hitro doseženo soglasje. Tako na pri- mer pri razgovorih o delu za mir. Splošen vtis vsega tega dela je ne- koliko mrglen, zdi se, da je marsikaj platonskega, nedosegljivega. Pri kon- kretnih nalogah na tem področju so se pokazali uspehi. Tako na pri- mer pri reviziji učbenikov za zgo- dovinu. Francozi in Nemci so se že zedinili, kako bodo pisali drug o drugem, z večjimi težavami celo Nemci in Belgijci, Danci, Švedi. Po- nekod je delo še v teku. Tehnični vodja tega dela prof. dr. Eckert je bil že v Beogradu, da bi tudi Jugo- slovani začeli s takim delom. Vtis je bil, da so Francozi odkritosrčno za mir, Nemci pa v načelu tudi, vendar pa v srcih ne za sedanje stanje, saj so tu in tam padale opazke o Alzaciji in Posaarju.

Mnogo je bilo govora o sindika- tih. Dočim so nemški prosvetni sin- dikati razbiti v mnogo grup, saj imajo močne skupine na verski podlagi, so se ponašali Francozi kot dokaj močna enota, ki vpliva tudi v mnogočem na državno politiko. Navajajo so celo primere, ko so se

direktno uprli vladnim odločbam ter jih niso izvrševali. Nemci so opo- zarjali na svojo razbitost, na avto- nomijo posameznih dežel, ki povzro- ča različen vpliv na šolstvo ter na učiteljsvo samo. Vsi so poudarjali potrebo povezanosti z delavskim razredom, vendar so mi zaupali Nemci v privatnih razgovorih, da je v nemškem učiteljsstvu še mnogo meščanskega duha in da ni verjet- no, da bi jih kaj šlo z delavci na ceto, če bi bilo treba tudi dejansko nastopiti. Vsekakor je nemški pro- svetni sindikat dobro organiziran in skuša z nemško natančnostjo zajeti vso problematiko. Kot značilnost bi morda lahko navedel precejšen od- stotek učiteljskega, ki ni vključeno v nikako strokovno organizacijo ter stoji pasivno ob strani.

V neki meri je to tudi posledica vojne, zlasti, v kolikor se tiče to nekaterih nacističnih učiteljev, ki so prišli spet v službo ali pa mladi- ne, ki je po prestopu vojni in ujeti- nstvu razočarana in apatična ter dela vtis ljudi, ki se ne zanimajo za politiko. Ti mladi ljudje so danes tudi ekonomsko precej prizadeti, v vojni in ujetništvu izgubljeni čas jih močno teži in vedno izražajo ne- godovanje s takim stanjem. Sindi- kat je zaskrbljen, v svojem okviru ima celo nekaj mladinskih komite, ki hoče reševati to mladinsko vpra- šanje. Te mlade ljudi hudo zanima, kako je z mladino po ostalem svetu, zlasti v Jugoslaviji. Seveda, na kon- cu vseh diskusij je le refren: Hudo je biti sin premaganega naroda.

Mnogo je bilo govora o verskem pouku, o odnosu religije do šole, o laični šoli, o moralni vzgoji. Fran- cozi so pripovedovali o svojih teža-

POSVET PROSVETNIH DELAVCEV HRVATSKE O PRINCIPIH IN METODAH SODOBNEGA POUKA

Ob izlozbi »Naša šola danes«, ki je bila odprta v Zagrebu na čast VI. kongresa KPJ, je Svet za prosveto, znanost in kulturo LRH sklical konec oktobra tridnevno posvetovanje prosvetnih delavcev, na katerega je bilo pozvanih okrog 400 šolnikov iz vseh krajev republike. Program je bil izredno bogat: referati o dosedanjih izkušnjah in sodobnih principih pouka, o principih in metodah pouka prirodnih ved, o vlogi predmeta »družbena veda« v politični vzgoji, o specialnih problemih pouka v strokovnih šolah in referat o družbeni in moralni vzgoji v naših šolah. Vsi referati so bili zvezani z diskusijami. Poleg tega so udeleženci prisostvovali vzornim uram, ki jih je bilo 36, tako da so bili obravnavani vsi predmeti na vseh vrstah šol.

Posvetovanje je imelo velik praktičen in moralen uspeh. Ko je v zaključni besedi minister dr. Miloš Zanko ocenil opravljeno delo in prikazane napore in uspehe, je prišel do naslednjih ugotovitev:

Posvetovanje je dokazalo, da je v naših šolah, tako v poudelkih kot v celoti, dovolj pozitivnih sil in izkušenj, ki služijo lahko za osnovo novim rezultatom. Izkušnje, o katerih so govorili najboljši šolski delavci, so take vrste, da bi bila dolžnost vseh, da skrbje za to, da postanejo stalna pridobitev vseh šol. To, kar so najboljši vzgojitelji dosegli, ni nikakršno iskanje, ni eksperimentiranje, ampak je že rezultat, ki ga je treba dalje teoretsko obdelovati, predvsem pa z njim seznaniti vse prosvetne delavce.

(Nadalj. s 3. str.)

Ljubljana. Trdimo lahko, da je občni zbor društva učiteljev za mesto Ljubljana res uspel. Odlični referat, ki ga je imel predsednik društva tov. Trobiš, sta poglobila in še razširila tov. min. Franc Kimovec in sekretar MK KPS tov. Krivic. Zdi se mi, da je bila nujnost vključitve prosvetnih delavcev in v celoto naše šole, tako določna in utemeljena, da bi bilo odveč, še kaj pristaviti. Sama diskusija je bila pogumna in odkrita. V njej je bilo razčiščeno marsikatero vprašanje. Prav je, da društvo razpravlja tudi o upravnih politiki, daje nasvete in iniciative. Vendar je pri vsem tem potrebno, da to delamo le s popolno uveljavitvijo.

Sprejeta resolucija in novi odbor s komisijami so garancija, da bo delo ob pomoči članstva res teklo. Kot je Ljubljana center vse naše kulturne, politične in gospodarske dejavnosti, bo moralo tudi ljubljansko društvo učiteljev, prednjačiti.

Na obnem zboru društva učiteljev Soštanj. Naše društvo je imelo zopet svoj letni občni zbor. Zelja vseh tov. učiteljev je bila, da izvolijo tov. Vebra, šol. upravitelja pomenovno v odbor oz. za predsednika. Tov. Veber je našo željo odklonil s pripombo, da še ni prebolel krivične izjave, ki jo je dal dopisnik v Slov. poročevalcu meseca junija.

Tov. učitelji so kljub temu izvolili tov. Vebra v odbor. Izjava vseh tov. učiteljev, kakor tudi tov. inspektorja, tov. sekretarja OKKP Soštanj in tov. republiškega odbora Društva učiteljev, je bila, da je tov. Veber vesten in kvaliteten učitelj, da ima vse moralne in politične sposobnosti, da je aktiven član KP in agilen

Druga važna konstatacija, ki izhaja iz poteka posvetovanja, je ta, da se naša pedagoška praksa ne nahaja niti v krizi niti v slepi ulici, ampak da je naša določena pota nove šole, in to tako pota, da bodo šole, ako jim bodo sledile, postale aktivni činitelj prav te konkretne, sedanje socialistične družbe. Sicer nimamo še nikjer zares nove šole. Toda če bi vse tisto, kar je ta šola dosegla pri eni skupini predmetov, a druga na nekem drugem področju mogli združiti v eni šoli, pa bi imeli šolo novega tipa.

Nastopi so pokazali, da smo rešili tudi vprašanje idejnosti pouka, da smo opustili tisto vulgarno, simplistično, na parolah sloneče razumevanje idejnosti pouka in razumevanje idejnosti dela, kjer idejnost ni nalepljena od zunaj, ampak je organsko vrasčena v dotični predmet. Šola je našla s tem konkretno po-

ZAČNIMO SPODAJ!

15. številka Prosvetnega delavca nas je seznanila z navodili za ureditev in določitev honorarnih premikov. Pod V (5) beremo, da je potrebno rednim uslužbenecem, ki poučujejo tudi honorarno, določiti honorar v % njihovega plač. razreda ne glede na število honorarnih tedenskih učnih ur. Razen prof. pa so tudi navadni učitelji, mladi, novi z osnovno plačo 6800.— din, ki tudi poučujejo honorarno. Taki pa zaslužijo za eno učno uro 77 din. Torej mnogo manj kot je določala prejšnja uredba o honorarnih urah.

član našega društva; in da je izjava v Slov. poročevalcu neobjektivna in nepravilna.

Zato ga pozdravljamo kot predsednika in želimo, da bi se čim pogostje videli na sind. sestankih. Nato smo še sklenili, da bomo v čast VI. kongresa povsod poživili pionirsko organizacijo, izvolili štabe in začeli z delom krožkov. Ostali tov. so predlagali še: doslednejše učenje, agilnost pri mlad. knjigi, doslednost v čistoči itd. Skratka — kongres ne bo šel mimo nikogar, ne nas in ne naših otrok.

Celje. V soboto 11. okt. se je v telovadnici I. osnovne šole v Celju sešlo k rednemu letnemu obnemu zboru čez 250 članov učiteljskega društva iz Celja in okolice. S številno udeležbo članstva se je skladala tudi razprava o vseh točkah dnevnega reda, ki je bila živahna in na primerni višini. Na občni zbor so prišli tudi zastopniki družbenih organizacij in prosvetnih oblasti iz mesta in okoliškega okraja.

Poročila društvenih funkcionarjev vseh devetih pododborov so prikazala delovanje društva v prvem poslovnem letu po izvršeni reorganizaciji. Bilanca je aktivna in spodbudna, saj je bilo na vseh področjih delavno tako društvo kot celota kakor posamezni člani. V aktivnosti sta eden ali dva pododborova sicer zastajala za povprečjem, vendar se je tudi tamkaj pokazala volja po delavnosti. Aktivnost celjskega učiteljskega društva priznavajo tudi osrednji društveni forumi. V organizacijskem pogledu se je društvo sedaj uredilo in ustalilo in bo tako v bodoče lahko preneslo težišče na vsebino društvenega delovanja.

vah, ki jih imajo z reakcionarnimi političnimi krogi, Nemci so pojasnjevali položaj v posameznih deželah, kjer je po vojni prišlo do osterjših sporov med katoliki in protestanti in do pritiska verskih institucij, da bi prišla vera do večje veljave v šoli.

Vse to je bilo seveda povezano z diskusijami o šolskih razmerah, sistemih, o izobrazbi učiteljev in podobno. Videlo se je, da v vseh državah študirajo, pripravljajo ali pa uvajajo šolske reforme, ki gredo zelo na široko ter so predmet najširših razprav in diskusij. Pri vsem tem sodelujejo v veliki meri progresivni ljudje, ki skušajo čimbolj poudariti demokratične oblike šolstva ter potrebo po večji splošni izobrazbi. Marsikdaj so končni predlogi le kompromis med naprednostjo in stvarnim življenjem v počeni, so pa vsekakor zanimivi in poučni.

Nemci stremijo za enotno šolo, ki je doslej le preveč odvisna od prizadevnosti in gledanja posameznih dežel. Vsekakor so poleg Berlina še vedno najnaprednejši v Bremenu in Hamburgu. Bojujejo se s pomanjkanjem prostorov, iz gimnazij hočejo odpraviti preveliko število predmetov in prenatrpanost v učnih programih, poenotiti poučevanje tujih jezikov, pri čemer jih zelo motijo posamezne cone. Centralni problem vseh razgovorov pa je tista druga stopnja, mi bi rekli doba od 11—15 leta, doba, ko otrok prehaja od splošnoizobraževalnega pouka k predmetnemu. Tu gre za to, koliko let naj ta prehod traja, kje naj bodo razlike in kakšne naj bodo. Ob tem vprašanju so se ustavili v bistvu v

vseh državah. Nemci hočejo drugače na devetletno obvezno šolanje, tudi Avstriji govorijo o njem, prav tako Danci, dočim so Francozi že dejansko sredi njega.

Podobne so razlike glede učiteljske izobrazbe. Povsod zmaga težnja, naj bi imel osnovnošolski učitelj vsaj del univerzitetne pedagoške izobrazbe. Zaposlenost učiteljev je sorazmerno visoka, v Nemčiji povprečno 30 ur, v Franciji enako, na Danskem 36 ur. V Nemčiji imajo ženske nekaj ur manj v nekaterih deželah, zato pa tudi 10 % nižjo plačo. Če mimogrede povem, da znaša v Nemčiji povprečno število otrok v osnovnošolskem razredu kar 52, je možnost dela kar jasna. Prevladuje v razredih močan skupnostni pouk, iz katerega pa sta izključena računstvo in slovnica, ki se poučujejo sistematično.

Zanimanje za našo državo je kar se da veliko, najsi bo za prirodne krasote ali pa za družbeno ureditev. Med prisotnimi Nemci ni bilo nikogar, ki bi bil kot vojak v Jugoslaviji, vsaj tako so pripovedovali, večina pa je imela o nas zelo čudne pojme. Nekateri starejši učitelji, stari socialisti, so še najbolj razumeli naše dogajanje. Marsikatero vprašanje je bilo naivno, vendar so mislili pošteno. Za popularizacijo naših družbenih in političnih prizadevanj je vsekakor potrebno, da se takih srečanj še večkrat udeležimo. Na drugi strani se lahko tudi marsičesa naučimo, marsikaj, o čemer široko diskutiramo, je drugod že urejeno. Prav zato so lahko mednarodna srečanja na Sonnenbergu za nas lahko razgledno okno v svet. W. V.

vezavo z življenjem, ne sicer s parolami, pač pa s konkretno organizacijo in z načinom, ki ustreza šoli.

To posvetovanje je nadalje pokazalo, kakšna naj bi bila vsebina dela združenih prosvetnih delavcev in njihovih klubov: da spremljajo naše življenje, da spremljajo našo pedagoško prakso, da povezujejo vse vrste učiteljev in da ustvarijo v klubih tribuno, kjer bodo obravnavali metode in rezultate dela. Če bodo združenja delala tako, je gotovo, da bodo našla boljše vsebino dela, in potem bi bilo mogoče reševati vrsto istanovskih vprašanj.

Ko je dr. Zanko govoril še o kriterijih, ki vladajo pri ocenjevanju šol, o politični vzgoji, o učilih, o potrebi sodelovanja z organizacijami, ki so neposredno zainteresirane na vzgoji naše mladine, je na koncu poudaril, da je pa najvažnejši zaključek iz tega posvetovanja v spoznanju, da je v vrstah prosvetnih delavcev dovolj moči za napredovanje našega šolstva.

Mnogi mladi učitelji, ki pridejo na vas, so brez stanovanja, brez hrane. Napreden mlad učitelj ne bo podlegel političnemu klerikalizmu na vasi. Če to stori, seveda kar dežujejo v šolo zastojaj jajca, mleko, krompir itd. Nečem pa se omejiti samo na honorarne ure, odn. na prejemke honorarnih ur. V 16. številki našega glasila bomo odlomke iz poročila tov. Ahlina. Tudi tukaj je načeto samo vprašanje profesorjev, ki ne morejo napredovati v V. plačilni razred. Vsekakor je to vprašanje pereče in kliče rešitve. Toda zakaj se pa ne bi govorilo o prejemkih in življenju vaških učiteljev? Recimo na enorazrednici! O učiteljskih novicah, ki morajo gospodariti s pičlimi 6800 dinarji. Zakaj se ne bi enkrat vprašali, kako shaja učitelj-pripravnik s to plačo? Bodimo odkriti in odgovor bo jasan: plača 6800 din je prenizka. Kam prosijo za premeštanje mladi učitelji? V bližino rojstnega kraja, v bližino staršev, da jim (če je mogoče) oni materialno pomagajo. Zakon je določil mesečni dodatek za novince na vasi. Pa ga ne dobivamo, vsaj v našem okraju ne. Toda predmetni učitelji, ki prav tako poučujejo na vasi, niso oz. ne bodo deležni tega prejemka, čeprav večkrat poučujejo skupaj z učitelji na isti ustanovi in jedo iz iste skleda.

Začnimo torej pri tleh! Začnimo pri mladem učitelju, polnem elana in volje za delo — začnimo pri mladem socialističnem učitelju.

Pripomba uredništva: Kakor smo izvedeli, so bila navodila o honoriranju, ki smo jih objavili v 15. številki, z veljavnostjo od 1. oktobra dalje začasno preklicana. Do izida navodil republiške vlade, bodo okrajji (mesta) izplačevala honorarje po prejšnjih predpisih.

Mesečni dodatki za učitelje na vasi se verjetno zato še ne izplačujejo, ker je bilo treba poimensko ugotoviti, za katere kraje predpis velja, oziroma ne velja. Za ljudsko republiko Hrvaško je bil tak seznam objavljen v službenem glasilu Sveta za prosveto in kulturo. Mišljenja smo, da zadeve tudi pri nas ne bi smeli odlašati. Glede raztegnitve obveznosti na predmetne učitelje, ki služujejo na vasi, pa so tudi republiški odbori naših društev zahtevali že revizijo določila.

Kaj bo z učitelji-tečajniki, ki niso še opravili potrebnih izpitov?

Tako nas sprašuje ena naših naročnic in prosi javnega odgovora, ker jih je še precej, ki teh izpitov v tem koledarskem letu ne bodo mogli opraviti.

Po navodilih Sveta za prosveto in kulturo vlade LRS (glej Objave, št. 6, iz leta 1951 in št. 2, iz leta 1952) bodo vsi, ki jim je bil rok podaljšan do konca leta 1952, izgubili pravico do službe. Zaradi občutnega pomanjkanja kadra pa je jasno, da bodo okrajji vsak primer obravnavali individualno: tistim, ki niso pokazali dovolj volje in sposobnosti, bodo prav gotovo odpovedali (marsikje so to že napravili); v okraju Gorica, kjer so nekateri imeli posebno slab odnos do službe, so na primer odpovedali že šestim, ostalim pa bodo po vsej verjetnosti službeno razmerje zaenkrat še podaljšali, za kar imajo pravno osnovo v novi uredbi o prosvetno-znanstveni stroki, ki dopušča za izpopolnitve strokovne izobrazbe rok štirih let.

Naj omenimo še to, da je bila zadnja skupina učiteljev-tečajnikov, ki je te dni opravljala drugi diplomski izpit, izredno dobro pripravljena in so kandidati odgovarjali kot še zlepa ne. Torej le gre — če je dovolj dobre volje!

Program radijskih šolskih ur

V času od 3. novembra do 15. decembra 1952 bodo učenci osnovnih šol oz. dijaki nižjih gimnazij poslušali naslednje radijske šolske ure:

- za nižjo stopnjo:
 3. novembra: »Voda: nastanek padavin, tekoča voda pripoveduje svojo pot ob spremljavi Smetanove Vitave, pomen vode za življenje in prirodo sploh ter spreminjanje vode;
 10. novembra: a) »Opazoval sem lisice; b) biološka opazovanja starega lovca; po načinu življenja naj otroci žival spoznajo in naj se zgodaj navadijo opazovati prirodo; b) »Kaj vse veter zna« — lastnosti in posledice vetra;
 17. novembra: »Tončice; radijska priredba Bevkove povesti;
 24. novembra: »Naši mali kitajski prijatelji!«; po povesti Pearl Buckove spoznajo otroci način življenja in šeg kitajskega ljudstva;
 1. decembra: a) »Ustoličenje koroških vojvod; življenje in položaj Karantancev, obred ustoličenja in njegov pomen takrat in v poznejši zgodovini; b) »Koroški otroci se igrajo in pojo; nekaj otroških iger in pesmi;
 8. decembra: a) »Videl sem sladkor teči v kurkih; preprosta reportaža o predelovanju sladkorne pese; b) Nekaj Zupančičevih otroških pesmi in primer vzorne recitacije.

za višjo stopnjo:

4. novembra: a) Koledar za november; b) »Kako nastane vojni red; razgovor o poteku smotnosti in natančnosti tega dela; c) »Kako obvarujemo kovine pred zunanjimi vplivi«;
11. novembra: »Zadnji Inka; in angleščine prevedena slušna igra, ki naj dijakom prikaže podlosti španskih kolonizatorjev in izkoriščevalcev nad Indijanci ter odpor ljudstva, ki hoče biti svobodno;
18. novembra: a) »Vodovnik — ljudski pevec in pesnik; b) »V usnjari; reportaža o postopku pri izdelovanju usnja«;
25. novembra: »Tehnika Franceta Prešerna; slika iz dni NOB, ki naj prikaže pomen partizanskih tehnik in teže dela v njih;
2. decembra: a) Koledar za december; b) Najvažnejše morske ožine; c) Kaj je melodram?;
9. decembra: »V lekarni ni več skrivnosti; osnovni pojmi o lekarni, njenem bistvu ter ustroju s kratko zgodovino; poljudna razlaga dela v lekarni; izdelovanje zdrvil in uspehi domače farmacevtske industrije.

OBČNI ZBOR

republiškega odbora Združenja profesorjev in predmetnih učiteljev Slovenije bo v soboto, 22. novembra, ob 8. uri in pol v Domu Sindikatov na Miklošičevi cesti. (Mala dvorana.)

Franc Etko Venturini

V 70. letu starosti je umrl v Ljubljani učitelj in glasbenik Fran Venturini, ki je vtisnil s svojo markantno osebnostjo pečat bodočim generacijam. Iz naših vrst je odšel z njim velik idealist in neupogljiv bojevnik. Pokojnik ni bil le spreten šolnik, temveč je dolgo dobo z vne-mo in neumorno delavnostjo posegal v vse snovanje tržaških in okoliških Slovencev, dokler ni moral 1. 1927 zbežati pred podivjano fašistično drhaljo iz Trsta. Venturini je bil živa, zelena veja na drevesu svojega naroda in daroval je vse moči za ljudstvo. Z njegovimi zemskimi ostanki smo položili v grob moža, ki je imel vse tipične duševne in telesne lastnosti praroditelja, močan, lep glas ter govorno nadarjenost, s katero je blestel, poudarjajoč, da bi morala biti šolski oblasti prva skrb vzgoja značajnega in ne hlapčevskega učiteljstva, kar bi bilo šoli in državi le v korist. Zaradi takih in podobnih besed se je moral pokojnik tako pod Avstrijo kot pod Italijo pogosto zagovarjati. Mi pa smo bili Etki hvaležni za vsako javno izgovorjeno možato besedo. Vsaka nam je prinesla olajšavo in večja veselje do trdega šolskega dela.

Venturini je bil velik rodoljub in silno je ljubil svoj rodni jezik, toda navzlic temu ni bil nikoli nacionalni šovinist. Saj v pravem slovenskem srcu ni prostora za korenike ter strupene rastline, ni trdi kdor koli tudi drugače. Venturini se je že po prvi svetovni vojni pogajal za pamenen sporazum med obema narodoma tržaškega ozemlja. Da, bil je v tem oziru celo idealist. Naj bi se že uresničile njegove in naše res pravične in blage namere!

Pokojnik je učiteljeval v raznih krajih Istre; bil je tudi dolgoletni predsednik učit. društva za koprski okraj; pred svojim begom v Jugoslavijo je bil več let učitelj na CM šoli v Trstu. V Ljubljani, kjer se je 1. 1927 za stalno naselil, je nadaljeval svoje delo z enakim elanom in to kot nameščenec v prosvetni službi in kot zborovodja pri društvu »Tabor«, »Slavec«, »Sava« ter kot zborovodja pevske Hubadove župe. Bil je namreč Venturini tudi glasbeni nadarjen in tega talenta ni zakopal. Sam navdušen pevec in pevovodja je pomagal vsepovsod ustanavljati pevska društva: v Istri, na Tržaškem, v Jugoslaviji in po osvoboditvi po vsej Primorski. Udeležboval se je tudi kot skladatelj.

Pokojnika so pokopali dne 11. oktobra v Trstu ob ogromni udeležbi ljudstva, ki je pohitelo od blizu in daleč, da se poslovijo od svojega učitelja, zborovodje in organizatorja. Neminljiva čast spominu Franca Venturinija!

E. Svava

Kaj je z učnimi načrti za predmet družbena in moralna vzgoja?

Menda smo bili prav v Sloveniji med prvimi, ki smo ugotavljali potrebo družbene in moralne vzgoje mladine. S šolskim letom 1952/53 je Svet za znanost in kulturo v FLRJ uvedel ta pouk kot predmet v vse naše šole. Republiški sveti za prosveto in kulturo bi morali seveda takoj izdelati vsaj začasni učni program, vendar pri nas šole o njem še nič ne vedo. (Na Hrvaškem si ga lahko nabaviš v posebnem odtisu iz službenega glasnika Sveta za prosveto, znanost in kulturo VLRH!)

Novosti

MLADINSKE KNJIGE

SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE z ilustracijami Maksima Gasparija. Cena broš. 155.—, polpl. 280.—, cpl. 293.—, usnje 444.—.

Thackeray: ROŽA IN PRSTAN z mnogimi originalnimi ilustracijami. Cena broš. 186.—, polpl. 240.—, cpl. 290.—, usnje 440.—.

France Bevk: PESTERNA z ilustracijami Franceta Miheliča. Cena broš. 98.—, polpl. 110.—, cpl. 160.—, usnje 350.—.

France Bevk: GRIVARJEVI OTROCI z ilustracijami Maksima Sedeja. Cena broš. 120.—, polpl. 140.—, cpl. 220.—, usnje 383.—.

V vseh knjigarnah dobite knjige za zrelejšo mladino:

Simo Matavulj: BAKONJA FRA BRNE
Etel Lilian Woinicz: OBAD
L. N. Tolstoj: SPOMINI NA MLADOST

V kratkem izidejo:

Molnar: DEČKI IZ PAVLOVE ULICE
Twain: KRALJEVIC IN BERAČ
Jules Verne: POTOVANJE NA LUNO
Cook: POTOVANJE OKOLI SVETA
Andersen: SNEŽNA KRALJICA IN DRUGE PRAVLJICE
Magajna: V DEZELI PRAVLJIC IN SANJ

Pohitite z naročili za 2. knjigo knjižnice Sinjega galeba

Tone Seliškar: BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, ker je naklada omejena.

Opozarjamo tudi vse, da je izšla prva številka srednješolskega lista MLADA POTA. Cena posameznim izvodom je 20.—.